ORSZÁGOS RABBIKÉPZŐ
ZSIDÓ EGYETEM
JEWISH THEOLOGICAL SEMINARY
UNIVERSITY OF JEWISH STUDIES

בית־מדרש לרבנים
האוניברסיטה ללימודי
היהדות בהונגריה

1877 | תרל"ח

Bibliai héber C1 írásbeli nyelvvizsga
Fordítás, szövegértés javítókulcs

1. Tóra: jogi szöveg (5Mózes/Deuteronomium 24:1–4a)

(6 p.)

1כִּי־יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבְעָלָהּ וְהָיָה אִם־לֹא תִמְצָא־חֵן בְּעֵינָיו כִּי־מָצָא בָהּ עֶרְוַת דָּבָר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת
וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ: 2 וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ־אַחֵר: 3 וּשְׂנֵאָהּ הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן וְכָתַב
לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ אוֹ כִּי יָמוּת הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן אֲשֶׁר־לְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה: 4 לֹא־יוּכַל
בַּעְלָהּ הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר־שִׁלְּחָהּ לָשׁוּב לְקַחְתָּהּ לִהְיוֹת לוֹ לְאִשָּׁה אַחֲרֵי אֲשֶׁר הֻטַּמְּאָה כִּי־תוֹעֵבָה הִוא לִפְנֵי
יְהוָה […]:

IMIT

1. Ha valaki feleséget vesz magának és férjévé lesz, akkor lesz, ha nem talál az kegyet szemeiben, mert talált rajta valami szemérmetlen dolgot és ír neki válólevelet, kezébe adja és elküldi házából – **2.** az elmegy házából és megy és más férfiué lesz, **3.** de meggyűlöli őt az utóbbi férfi és ír neki válólevelet, kezébe adja és elküldi házából vagy ha meghal az utóbbi férfi, aki elvette feleségül: **4.** nem szabad az első férjének, aki elküldte, visszavennie, hogy felesége legyen neki, miután megfertőztetett.

RÚF

[1]Ha valaki feleségül vesz egy lányt, és a férje lesz, de később nem találja kedvére valónak, mert valami ellenszenveset talál benne, akkor írjon válólevelet, adja azt az asszony kezébe, és úgy bocsássa el a házától. [2]Ha az elmegy a házától, majd hozzámegy feleségül valaki máshoz, [3]de a második férje is meggyűlöli, válólevelet ír neki, a kezébe adja, és elbocsátja a házától, vagy ha meghal a második férj, aki feleségül vette, [4]akkor az első férje, aki elbocsátotta, nem veheti újra feleségül, mert az ő számára tisztátalanná vált az asszony. Utálatos dolog az ilyen az ÚR előtt.

SZIT

[1]Tegyük föl, hogy valaki feleséget vesz, együtt hál vele, de aztán nem talál tetszésre nála az asszony, mert valami taszítót fedez föl rajta. Válólevelet ír hát neki, kezébe adja, és elbocsátja házából. [2]El is hagyja házát, s hozzámegy egy másik emberhez. [3]A másik ember azonban szintén elfordul tőle, válólevelet ír, kezébe adja, s elküldi házából. (Vagy meghal az a második ember, aki feleségül vette.) [4]Ilyenkor az első ember, aki elbocsátotta, nem veheti el újra feleségül, mert tisztátalanná lett. Ez utálat tárgya volna az Úr, a te Istened szemében.

2. Korai próféták: elbeszélő szemelvény (1Királyok 19:11–13)

(6 p.)

11וַיֹּאמֶר צֵא וְעָמַדְתָּ בָהָר֙ לִפְנֵ֣י יְהוָ֔ה וְהִנֵּ֥ה יְהוָ֖ה עֹבֵ֑ר וְר֣וּחַ גְּדוֹלָ֤ה וְחָזָק֙ מְפָרֵ֣ק הָרִ֔ים וּמְשַׁבֵּ֖ר סְלָעִ֥ים
לִפְנֵ֣י יְהוָ֑ה לֹ֥א בָר֖וּחַ יְהוָ֔ה וְאַחַ֤ר הָרֽוּחַ֙ רַ֔עַשׁ לֹ֥א בָרַ֖עַשׁ יְהוָֽה׃ **12** וְאַחַ֤ר הָרַ֙עַשׁ֙ אֵ֔שׁ לֹ֥א בָאֵ֖שׁ יְהוָ֑ה וְאַחַ֤ר
הָאֵשׁ֙ קוֹל֙ דְּמָמָ֣ה דַקָּ֔ה׃ **13** וַיְהִ֗י ׀ כִּשְׁמֹ֣עַ אֵלִיָּ֣הוּ וַיָּ֤לֶט פָּנָיו֙ בְּאַדַּרְתּ֔וֹ וַיֵּצֵ֕א וַיַּעֲמֹ֖ד פֶּ֣תַח הַמְּעָרָ֑ה וְהִנֵּ֨ה אֵלָ֜יו
קוֹל֙ וַיֹּ֣אמֶר מַה־לְּךָ֖ פֹּ֥ה אֵלִיָּֽהוּ׃

IMIT

11. És mondta: Menj ki, állj a hegyen az Örökkévaló előtt! És íme az Örökkévaló arra vonul: nagy és erős szél, hegyeket bontó és sziklákat tördelő, az Örökkévaló előtt – nem a szélben az Örökkévaló. És a szél után földrengés – nem a földrengésben az Örökkévaló. **12.** És a földrengés után tűz – nem a tűzben az Örökkévaló. És a tűz után halk suttogás hangja. **13.** És volt, amint ezt hallotta Élijáhú, eltakarta arcát köpenyével, kiment és odaállt a barlang bejáratára; és íme, hang szólt hozzá és mondta: Mi dolgod itt, Élijáhú?

RÚF

[11]Az ÚR ezt mondta: Gyere ki, és állj a hegyre az ÚR színe elé! És amikor elvonult az ÚR, nagy és erős szél szaggatta a hegyeket, és tördelte a sziklákat az ÚR előtt; de az ÚR nem volt ott a szélben. A szél után földrengés következett; de az ÚR nem volt ott a földrengésben. [12]A földrengés után tűz támadt; de az ÚR nem volt ott a tűzben. A tűz után halk és szelíd hang hallatszott. [13]Amikor Illés ezt meghallotta, palástjával eltakarta az arcát, kiment, és megállt a barlang bejáratánál. Egy hang pedig így szólt hozzá: Mit csinálsz itt, Illés?

SZIT

[11]Az Úr erre azt mondta: „Menj, és a hegyen járulj az Úr színe elé!” S lám, az Úr elvonult arra. Hegyeket tépő, sziklákat sodró, hatalmas szélvész haladt az Úr előtt, de az Úr nem volt a földrengésben. [12]A földrengés után tűz következett, de az Úr nem volt a tűzben. A tüzet enyhe szellő kísérte. [13]Amikor Illés észrevette, befödte arcát köntösével, kiment, és a barlang szája elé állt. Egy hang megszólította, ezekkel a szavakkal: „Mit csinálsz itt, Illés?”

3. Kései próféták: költői/prófétai szöveg (Habakkuk 1:5-6; 10-11)

(8 p.)

5 רְאוּ בַגּוֹיִם וְהַבִּיטוּ וְהִתְמַהְמָהוּ תְּמָהוּ כִּי־פֹעֵל פֹּעַל בִּימֵיכֶם לֹא תַאֲמִינוּ כִּי יְסֻפָּר׃ **6** כִּי־הִנְנֵי מֵקִים
אֶת־הַכַּשְׂדִּים הַגּוֹי הַמַּר וְהַנִּמְהָר הַהוֹלֵךְ לְמֶרְחֲבֵי־אֶרֶץ לָרֶשֶׁת מִשְׁכְּנוֹת לֹא־לוֹ׃ **10** וְהוּא בַּמְּלָכִים
יִתְקַלָּס וְרוֹזְנִים מִשְׂחָק לוֹ הוּא לְכָל־מִבְצָר יִשְׂחָק וְיִצְבֹּר עָפָר וְיִלְכְּדֶהּ׃ **11** אָז חָלַף רֽוּחַ וַיַּעֲבֹר וְאָשֵׁם
זוּ כֹחוֹ לֵאלֹהָיו׃

IMIT

5. Nézzetek szét a nemzetek közt és tekintsetek és ámuljatok, bámuljatok, mert cselekvést cselekszik napjaitokban; nem hinnétek, ha elbeszélnék. **6.** Mert íme támasztom a kaldeusokat, amaz epés és sebes nemzetet, mely elmegy a földnek tágasságaira, hogy elfoglaljon lakóhelyeket, nem az övéit. **10.** És ő királyokat csúfol ki és fejedelmek nevetség neki; ő minden erősségen nevet, felhalmozott port és bevette. **11.** Akkor túlhaladt a szellem és túlcsapongott és bűnbe esett, s kinek ereje istenévé vált.

RÚF

[5]Nézzétek a népeket és lássátok, ámulva csodálkozzatok, mert olyan dolgot viszek véghez napjaitokban, amit nem is hinnétek, ha elbeszélnék! [6]Mert most útnak indítom a káldeusokat, ezt a kegyetlen és szilaj népet. Bejárja a széles földet, birtokba veszi mások hajlékait. [10]Csúfot űz a királyokból, kineveti a hatalmasokat. Nevet az erődítményeken, sáncot emel a földből, és elfoglalja őket. [11]Azután mást gondol, és továbbmegy. Vétkes ő, mert a saját erejét isteníti.

SZIT

[5]Tekintsetek a népekre és lássátok, ámuljatok és csodálkozzatok: mert olyan dolgot viszek majd végbe napjaitokban, hogy el sem hinnétek, ha elbeszélnék. [6]Lám, idehozom a káldeusokat, ezt a vad és kegyetlen nemzetet, amely messze földeket bejár, hogy elfoglalja mások hajlékát. [10]Ez a nép gúnyt űz a királyokból, a fejedelmeket nevetségessé teszi; fittyet hány minden erődre, töltést emel és beveszi őket. [11]Aztán megfordul, és elvonul, mint a szélvész. Bűnös, akinek az ereje az istene!

4. Írások: költői szöveg (Zsoltárok 120)

(10 p.)

1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל־יְהוָה בַּצָּרָתָה לִּי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי׃
2 יְהוָה הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשְּׂפַת־שֶׁקֶר מִלָּשׁוֹן רְמִיָּה׃
3 מַה־יִּתֶּן לָךְ וּמַה־יֹּסִיף לָךְ לָשׁוֹן רְמִיָּה׃
4 חִצֵּי גִבּוֹר שְׁנוּנִים עִם גַּחֲלֵי רְתָמִים׃
5 אוֹיָה־לִּי כִּי־גַרְתִּי מֶשֶׁךְ שָׁכַנְתִּי עִם־אָהֳלֵי קֵדָר׃
6 רַבַּת שָׁכְנָה־לָּהּ נַפְשִׁי עִם שׂוֹנֵא שָׁלוֹם׃
7 אֲנִי־שָׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הֵמָּה לַמִּלְחָמָה׃

IMIT

[1]Zarándoklás éneke. Szorultságomban az Örökkévalóhoz kiáltottam föl és ő meghallgatott engem. [2]Örökkévaló, mentsd meg lelkemet hazug ajaktól, csalárdság nyelvétől! [3]Mit ad neked és mit gyarapit neked a csalárdság nyelve? [4]Vitéznek élesített nyilai, meg rekettyének parazsa! [5]Jaj nekem, hogy Mésekhnél tartózkodtam, lakoztam Kédár sátrai mellett! [6]Sokat lakozott a lelkem a béke gyülölői mellett. [7]Én merő béke vagyok; de midőn beszélek, ők harczra készek.

RÚF

[1]Zarándokének. Nyomorúságomban az Úrhoz kiáltok, és ő meghallgat engem. [2]Uram, ments meg engem a hazug ajkaktól és a csalárd nyelvtől! [3]Mit érdemelsz, mit fogsz majd kapni, te csalárd nyelv? [4]A hős hegyes nyilait rekettye parazsával! [5]Jaj nekem, mert Mesekben kell tartózkodnom, Kédár sátrai közt kell laknom! [6]Régóta lakom már együtt a békesség gyűlölőivel. [7]Én békét akarok, de amint megszólalok, ők mindjárt harcra készek.

SZIT

[1](Zarándokének.) Az Úrhoz kiáltottam szorongattatásomban, és ő meghallgatott. [2]Mentsd meg lelkemet, Uram, a gonosz ajaktól, mentsd meg az álnok nyelvtől! [3]Mivel fizessen neked, te csalárd kígyó, te álnok nyelv? [4]A harcosnak hegyes nyilával, s a bozótnak izzó tüzével! [5]Jaj nekem, hogy a Mesekben kell időznöm és Kedár sátraiban kell laknom! [6]Lelkem már túl soká tartózkodik azok közt, akik a békét gyűlölik. [7]Békét akarok, de hogyha beszélek, az nekik háború.